

Posudek na překlad Marie Mikulové-Thulstrupové dvou Kierkegaardových spisů "Bázeň a chvění" a "Nemoc k smrti"

Ladislav Hejdánek

◆ posudek, česky, vznik: 16. 11. 1992

◆ opinion, Czech, origin: 16. 11. 1992

Posudek na překlad dvou Kierkegaardových spisů [1992]

Nakladatelství Svoboda

pí redaktorka Ivana Štekrová

pošt. schr. 704

Na Florenci 3

113 03 Praha 1

Praha, 16. 11. 1992

Věc: posudek na překlad dvou Kierkegaardových spisů

Největší předností obou přeložených Kierkegaardových textů je to, že jsou přeloženy. Nemyslím, že by se v dohledné době našel jiný, lepší překlad. Překlad Marie Mikulové-Thulstrupové není nejlepší. Na některých místech je až doslovný, že to dokonce českého čtenáře bude občas mást, protože doslovný překlad má v češtině někdy poněkud jiný smysl. Jindy však je nepřesný, zbytečně volný, že to až dělá dojem povrchnosti a nepozornosti. Vcelku dělá překlad (zvláště druhého textu) dojem nedostatečného filosofického rozhledu. Sám ve většině případů nedovedu posoudit věrnost textu dánského originálu. A protože v dané chvíli nemáme (pokud mi je známo) nikoho, kdo by byl schopen rychle pořídit překlad z originálu (a nikoliv z různých překladů cizích), a zároveň by byl důkladně filosoficky vzdělán (vysvětlím za okamžik, co rozumím onou „důkladností“), považuji za nejlepší nyní možné řešení předložený překlad obou spisů vydat. Je cosi hluboce škodlivého v tom, že z Kierkegaarda nemáme v češtině právě to nejdůležitější, a budeme to muset dost dlouho napravovat (protože to není jediný nedostatek naší překladatelské aktivity). Němci si pořídili již celou dlouhou řadu různých překladů Kierkegaardových děl, a tak i my budeme muset počítat s tím, že s jedním – právě tím prvním – překladem nevystačíme. Diskuse o kvalitě těchto překladů bude snad inspirací pro příští překlady lepší.

S vědomím, že by se na překladu dalo ještě mnohé vylepšit, ale že by to zároveň znamenalo značné zpoždění, zatímco Kierkegaardovy texty by měly už působit v tuto chvíli, když se tak nestalo až dosud, doporučuji oba překlady k okamžitému vydání. Pokud by se ovšem zdařilo najít někoho, kdo by to mohl podrobně přehlédnout, bylo by dobré mu to svěřit za předpokladu, že se tím vydání příliš neodsune. Drobných nedostatků je v překladech hodně.

Jen pro stručnou ukázkou jich uvádím několik, spíše jen nahodile vyhledaných: na důkladné srovnávání textů jsem nenašel síl:

obecně: filosofie tam, kde jde o myšlenkovou disciplínu, filozofie tam, kde jde o dnešní žargon (filozofie fotbalu, filozofie ekonomické reformy apod.): jde o řecké slovo složené z „FILEIN“ a „SOFIA“, česká výslovnost nemůže rozhodovat.

3 Johannes de Silentio (velké S): totéž na str. 287,22

5.3 O čem T.S. mluvil na zahradě s makovicemi (vas er mit den M. sprach)

6 latinské texty doporučuji dát do poznámek, do textu naopak zařadit české překlady (a stejně na dalších místech); stejný přístup bych doporučoval i u jiných citátů, např. německých. Vše cizojazyčné bych doporučoval dát do poznámek, ale vždy s přesnými citacemi.

8,9 jestli tu je, je-li už hotový (nejde o „existování vůbec“, navíc termínu „existence“ je třeba u K. užívat velmi opatrně)

10,25 co to je „dostat se přes víru“?

28 chybí krátký odstavec (asi 3 řádky)

29 místo „vyzkoušel“ má být „zkoušel“; ostatně biblické citáty by se měly překládat (pokud není zvláštní konkrétní důvod proti tomu) citací buď z nového ekumenického překladu („chtěl vyzkoušet“) nebo z Kralického apod.

68,4 Entäußerung není „oddělenost“, nýbrž zvnějšnění

69,20 (medivat -?); správně: tento paradox nepřipouští žádné zprostředkování

21 že jedinec je jenom jedincem (vynechané slovo)

126,4 indledning je třeba nechat jako „úvod do“; proč „úvodní přednáška ke“?

131,17 co je to „Aristotelův přírodopis“?

133,30 česky se píše: Kratylos

142,30 místo „derivovaný“ lépe: odvozený: spojka „a“ tam nemá co dělat, jen čárka

143,17 nejde o žádnou „zpětnou reflexi“, nýbrž o „převrácený odraz“ (omvendt Reflexion)

21 i když vím, že jde o velkou nesnáz, mám za to, že pokus překládat Forhold a Misforhold jako poměr a nepoměr není nejšťastnější. Zejména Misforhold je špatný, zvrácený, falešný poměr, nikoli neutrální nepoměr jakožto nepřítomnost poměru.

Myslím, že z těchto ukázek je zřejmé, co jsem svrchu napsal. Poslední poznámkou bych se chtěl dotknout „poznámek“, které se mi zdají na mnoha místech velmi nedostatečné, někde i matoucí, v řadě případů naopak zbytečné. Doporučil bych nejraději se opřít se vší důkladností o poznámky některých vynikajících překladů zejména německých (např. vyd. od Diederichse, ale i jiných).

Předpokládám, že jazyková revize bude ještě provedena (jsou tam některá nedopatření, např. ve skloňování jmen, např. 273,21 „z Goetheho Fausta“ místo z Goethova, totéž na str. 289,16, apod.

Dr. Ladislav Hejdánek

Radhošťská 15)1645

130 00 Praha 3

tel. 278 05 47